

Risalelerde çokça geçen "akla kapı açmak" ifadesini nasıl anlayabiliriz?

"Akla kapı açmak", *akla yol ve yöntem göstermek anlamına geliyor*. Çünkü insan akli salt olarak hakikatleri kendi başına bulmaktan acizdir. Bu yüzden bir tarif ediciye bir rehberine bir yol ve yöntem göstericiye muhtaçtır ki, Allah bütün elçi ve kitaplarını insana yol ve rehber olsun diye göndermiştir. İşte nebiler ve semavi kitaplar insanın aklına kapı açmak içindir.

Allah, akla kapı açar ama, bedihi deliller ile iradeyi de bütünü ile icbar ile zorlamaz. İmtihan gereği nazari bir ayar çeker.

Bedahet: *Aklı ve iradeyi teslim mecbur edecek derecede delilin açık ve zorlayıcı olmasıdır* ki, Allah imtihan gereği kainatı, Kur'an'ı ve mucizeleri böyle bir açıklıkta ve zorlayıcılıkta deliller ile dizayn etmemiştir. Yani insan kendi hür iradesi ile hakkı ve batılı ayırt edip kendi tercih ve kemalatını ortaya koyabilmesi için deliller bedihi değil nazari tanzim edilmiştir.

Nazari: *Akla kapı açıp iradeyi elden almayacak derecedeki delillere verilen bir isimdir*. Yani Allah hem mucizelerde hem kainatta hem de Kur'an'da getirmiş olduğu delilleri öyle bir şekilde dizayn etmiş ki ne akla kapalı ne de iradeyi teslim mecbur edecek kadar açık bir şekildedir.

İnsanların bir kısmı kainata ve Kur'an'a iman ve hidayet dikkati ve nazarı ile baktığı zaman, elmas ve zümrütler değerinde deliller ile donatılmıştır; her bir zerresi ve harfinde bin mucize tezahür ediyor.

Aynı kainat ve Kur'an'a dalalet ve küfür nazar ve dikkatsizliği ile bakıldığı zaman, kuru ve çorak bir arazi gibi duruyor; hiçbir yerinde ve köşesinde hakkaniyetine dair bir ispat bulamıyorlar.